

№ 6. – С. 431-435. 7. Краснокутська Н.С. Оцінювання ступеню реалізації потенціалу підприємства з використанням теорії нечітких множин // Науково-теоретичний журнал “Наука й економіка” Хмельницького економічного університету. – 2010. – № 1 (17). – С. 237-242.

Маркіян Щирба , к.е.н., доцент

Михайло Кузів , к.е.н., доцент

Ірина Щирба , викладач

Тернопільський національний економічний університет

м.Тернопіль, Україна

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Розвиток ринкових відносин в умовах недосконалого комерційного законодавства, відсутності науково-обґрунтованої концепції реформ, політичної нестабільності, корупції та шахрайства породило цілий ряд проблем, загострення яких висуває насамперед проблему забезпечення не тільки національної безпеки держави, а й економічної безпеки підприємства.

Економічна безпека підприємства – це такий стан господарюючого суб’єкта, при якому він при найбільш ефективному використанні наявних ресурсів досягає запобігання, послаблення або захисту від існуючих небезпек та загроз або інших непередбачуваних обставин і в основному досягає цілей бізнесу в умовах конкуренції та господарського ризику [1].

Економічну безпеку підприємства складають юридичні, виробничі і організаційні зв’язки, матеріальні й інтелектуальні ресурси, що забезпечують стабільність його функціонування, фінансово-комерційний успіх, прогресивний науково-технічний і соціальний розвиток [2, с.9].

Економічна безпека підприємства залежить від механізму інформаційного забезпечення. Одним з елементів інформаційного забезпечення є облік, який здійснюється на підприємстві виходячи з положень облікової політики.

Від уміло сформованої облікової політики багато в чому залежить не тільки ефективність управління системою обліку, а й фінансово-господарською діяльністю підприємства та стратегією його розвитку на тривалу перспективу. Тому, формування облікової політики на підприємстві – досить трудомісткий і відповідальний процес, оскільки підприємству доведеться працювати не один рік згідно з розробленою і затвердженою ним обліковою політикою. Це вимагає від управлінського персоналу підприємства більш виваженого підходу до розробки та підтримки ним на на-

лежному рівні облікової політики з врахуванням впливу як зовнішніх, так і внутрішніх факторів.

Основне призначення облікової політики підприємства полягає в:

- упорядкуванні облікового процесу та лібералізації системи обліку, виходячи з особливостей діяльності кожного підприємства;
- формуванні методики обліку майна, капіталу і зобов'язань, фактів господарської діяльності та результатів діяльності підприємства на основі загальноприйнятих принципів та правил;
- отриманні повної, достовірної та неупередженої інформації для менеджменту з метою здійснення ефективного управління фінансово-господарською діяльністю підприємства та визначення стратегії подальшого його розвитку;
- формуванні та своєчасному наданні інформації різним користувачам, яка міститься у фінансовій звітності;
- роз'ясненні користувачам внутрішньої і зовнішньої звітності конкретних правил та процедур ведення обліку та складання звітності;

Основною метою облікової політики є створення інформаційної системи підприємства з врахуванням вимог законодавчих актів і нормативних документів, що регламентують облік фінансово-майнового стану та результатів і отримання інформації, необхідної внутрішнім та зовнішнім користувачам для прийняття ними управлінських рішень.

Мети будь-якої діяльності досягають через постановку та вирішення певних завдань, основними з яких є:

- дотримання загальноприйнятих принципів обліку та вимог формування раціональної системи інформації для менеджерів різних рівнів управління;
- підготовка бази даних для адекватного відображення повної, достовірної та неупередженої інформації про результати діяльності підприємства в інтересах зацікавлених осіб;
- вибір варіантів обліку з тих, що містяться у законодавчих актах та нормативних документах для ведення фінансового обліку на підприємстві;
- дотримання єдності методик ведення обліку на підприємстві та його структурних підрозділах;
- розкриття специфіки формування інформації фінансового, управлінського і податкового обліку;
- організація збору даних, методів обробки та отримання інформації для різних рівнів менеджменту;
- організація інформаційного сервісу для користувачів облікових даних;

- узгодження даних обліку та показників фінансової звітності для внутрішніх та зовнішніх користувачів.

Облікова політика підприємства повинна охоплювати такі аспекти облікового процесу, як методичний, технічний і організаційний.

Методичний аспект облікової політики визначає варіанти відображення даних у фінансовому обліку та отримання інформації про діяльність підприємств виходячи з специфіки діяльності підприємства.

В обліковій політиці підприємства повинні знайти відображення лише ті методичні аспекти об'єктів обліку, за якими існує альтернатива або необхідно самостійно розробити такі методики. Методичний аспект облікової політики є найбільш змінюваним, оскільки розкриває способи визнання та відображення об'єктів обліку підприємства не лише з урахуванням чинних законодавчих актів і нормативно-правових документів з метою формування показників фінансової звітності, а й запиту менеджерів.

Технічний аспект облікової політики передбачає розробку таких складових:

- робочого Плану рахунків;
- форм первинних документів (типових і нетипових);
- комп'ютерну техніку;
- облікові реєстри і форму обліку (журнальна, журнально-ордерна, журнал-головна, меморіально-ордерна, автоматизована (комп'ютерна));
- схеми (графіки) документообороту і технологію обробки облікової інформації у т.ч. з використанням комп'ютерної техніки;
- склад і порядок подання фінансової та внутрішньої звітності;
- порядок проведення інвентаризації активів та зобов'язань.

Організаційний аспект облікової політики охоплює бухгалтерську службу, місце в системі управління підприємством та порядок взаємодії з іншими функціональними і виробничими підрозділами.

Організаційний аспект облікової політики підприємства охоплює такі аспекти:

- організаційну форму створення обліково-аналітичної служби підприємства;
- структуру обліково-аналітичної служби підприємства;
- посадові інструкції облікових працівників і матеріально-відповідальних осіб;
- рівень централізації облікових робіт;
- перелік центрів затрат та центрів відповідальності в кожному з них;
- показники, які становлять комерційну таємницю та порядок її захисту;
- систему внутрішнього контролю;

- виділення філій, представництв, відділень та інших підрозділів підприємства на окремий баланс.

Організаційний аспект облікової політики сприяє раціональній організації облікового процесу на підприємстві.

Облікова політика хоча і охоплює однакові аспекти обліку (методичні, технічні і організаційні), але їх структура і зміст відрізняються, оскільки наведені елементи методичного, технічного і організаційного аспектів відбивають специфічні умови діяльності кожного підприємства. Підприємство має право розширити їх, доповнюючи іншими елементами.

Формування облікової політики підприємства залежить від інтересів різних груп користувачів облікової інформації і є одним з важливих етапів життєдіяльності підприємства в ринкових умовах господарювання, адже від розробленої облікової політики залежить не тільки фінансовий результат, а й фінансовий стан підприємства. Повне та правдиве подання інформації про фінансові результати і фінансовий стан підприємства у фінансовій звітності в значній мірі залежить від рівня формування та застосування облікової політики, яка б враховувала умови діяльності підприємства, організаційно-технологічні особливості тощо. Таким чином, від уміло сформованої облікової політики залежить не тільки ефективність управління фінансово-господарською діяльністю підприємства, а й рівень забезпечення економічної безпеки підприємств, в якій інформація посідає одне з перших місць.

Література:

1. Грунин О.А., Грунин С.О. Экономическая безопасность организации / О.А. Грунин, С.О. Грунин. – СПб.: Питер, 2002. – 160 с.
2. Іванюта Т.М., Заїчковський А.О. Економічна безпека підприємства: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Т.М. Іванюта, О.А. Заїчковський. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 256 с.
3. Пархоменко В.М., Баранцев П.П. Реформування бухгалтерського обліку в Україні: Положення (стандарт), плани рахунків, реєстри бухгалтерського обліку. 400 типових кореспонденцій. Відповіді на запитання. Коментарі / В.М. Пархоменко, П.П. Баранцев. – Ч.4. – Луганськ, 2004.- 640с.